

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра світової літератури



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика виробнича

напрямок підготовки

6.020303 Філологія (англійська)

6.020303 Філологія (мова і література німецька)

6.020303 Філологія (мова і література іспанська)

6.020303 Філологія (мова і література італійська)

6.020303 Філологія (мова і література французька)

6.020303 Філологія (мова і література китайська)

6.020303 Філологія (мова і література японська)

галузь знань 0203 "Гуманітарні науки"

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

2017–2018 рік

Робоча програма «Педагогічна практика виробнича»

напрямок підготовки

6.020303 Філологія (англійська)

6.020303 Філологія (мова і література німецька)

6.020303 Філологія (мова і література іспанська)

6.020303 Філологія (мова і література італійська)

6.020303 Філологія (мова і література французька)

6.020303 Філологія (мова і література китайська)

6.020303 Філологія (мова і література японська)

галузь знань 0203 "Гуманітарні науки"

рівень: перший (бакалаврський)

2017-18 року. - 24 с.

Розробник-упорядник: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

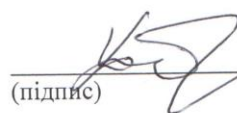
Г. В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури,
кандидат педагогічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від "_06_" вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)



(Ю.І. Ковбасенко)

(прізвище та ініціали)

Структура програми типова.

Години відповідають навчальному плану.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи



(Заяць Л.І.)

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| Пояснювальна записка..... | 4 |
| I. Структура програми практики | 7 |
| II. Тематичний план | 8 |
| III. Програма..... | 9 |
| IV Система поточного і підсумкового контролю знань..... | 11 |
| V Рекомендована література | |
| Основна..... | 13 |
| Додаткова..... | 13 |
| VI Додатки..... | 16 |
| Додаток 1 Зразок оформлення титульної сторінки папки..... | 16 |
| Додаток 2 Зразок оформлення відомостей про ЗНЗ..... | 16 |
| Додаток 3 Зразок оформлення індивідуального плану..... | 16 |
| Додаток 4 Зразок оформлення сторінки спостереження та аналізу уроків вчителів..... | 17 |
| Додаток 5 Орієнтовний зразок оформлення плану-конспекту уроку..... | 18 |
| Додаток 6 Зразок оформлення діагностичної карти самоаналізу уроку..... | 21 |
| Додаток 7 Зразок оформлення діагностичної карти експертної оцінки залікового уроку | 23 |
| Додаток 8 Звіт-самоаналіз про проходження виробничої педагогічної практики | 24 |
| Додаток 9 Зразок оформлення відгуку керівника від бази практики..... | 24 |

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом професійної підготовки майбутніх фахівців. Виробнича педагогічна практика відіграє провідну роль у формуванні професійних умінь та навичок, професійної компетентності майбутніх учителів із зарубіжної літератури.

Навчальна програма виробничої педагогічної практики (далі – Програма) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою світової літератури Інституту філології на основі освітньо-професійної програми (ОПП) та освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) спеціалістів та магістрів відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму укладено згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та алгоритму вивчення навчального матеріалу психолого-педагогічних та фахових дисциплін.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Види, обсяг і порядок проходження виробничої навчальної практики визначається розділом «Практика» навчального плану спеціальності.

Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом професійної підготовки; невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців і спрямована на закріплення теоретичних знань студентів з психолого-педагогічних та фахових дисциплін, отриманих під час навчання. Проходження практичної підготовки необхідне для здобуття кваліфікаційного рівня. Під час виробничої педагогічної практики передбачено самостійне проведення уроків та виховних заходів.

Мета виробничої педагогічної практики – формування у майбутніх учителів зарубіжної літератури професійних компетенцій та компетентностей; формування готовності майбутніх учителів до професійної педагогічної діяльності.

Основні завдання виробничої педагогічної практики студентів IV курсу:

1. Формування професійно-педагогічної спрямованості студентів:

- ✓ активного, емоційно-позитивного та ціннісного ставлення до майбутньої професійної діяльності на посаді вчителя зарубіжної літератури;
- ✓ стійкої мотивації на досягнення успіху у майбутній професійній діяльності;
- ✓ цінності самореалізації та самовдосконалення у майбутній професійній діяльності;
- ✓ відповідальності за результати своєї професійної діяльності.

2. Формування цілісних, системно-структурних професійних знань студентів:

- ✓ закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань із курсу історії зарубіжної літератури та методики її викладання;
- ✓ закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань в галузі загальної психології, вікової психології, педагогіки, історії педагогіки, педагогічної майстерності, сучасних педагогічних технологій, методики виховної роботи тощо;
- ✓ закріплення, поглиблення та систематизація знань щодо самоорганізації та самовдосконалення в майбутній професійній діяльності.

3. Формування професійно-творчої самостійності студентів:

- ✓ формування умінь самостійного планування навчально-виховної роботи із зарубіжної літератури;
- ✓ формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення уроків різних типів;

- ✓ формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення виховних заходів;
- ✓ формування організаційних умінь;
- ✓ формування умінь бачити проблемні педагогічні ситуації, виокремлювати їх, перетворювати на педагогічну задачу, самостійно аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення;
- ✓ розвиток механізмів творчої діяльності при проведенні уроків та виховних заходів.

4. Формування культури професійно-педагогічного спілкування студентів:

- ✓ формування умінь реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії в процесі професійної педагогічної діяльності;
 - ✓ розвиток літературного усного та писемного, монологічного й діалогічного мовлення;
 - ✓ формування умінь розподіляти й концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації;
 - ✓ формування умінь активного слухання;
 - ✓ розвиток толерантності.
- #### **5. Формування педагогічної рефлексії студентів:**
- ✓ формування умінь аналізу та самоаналізу уроків і виховних заходів;
 - ✓ формування умінь самодіагностики, самооцінки та самокорекції.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Навчально-виробнича педагогічна практика проводиться на базі шкіл міста Києва. Термін практики визначається навчальним планом Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри світової літератури. Перед проведенням практики проводиться *настановна конференція*. На ній відповідальні за практику викладачі кафедри докладно роз'яснюють студентам завдання практики, вимоги до оформлення звітної документації, організаційні заходи, графік, об'єкти.

Через тиждень після закінчення практики проводиться *звітна конференція*, на якій студенти звітуються про виконання програми практики. Студенти готують виступи, презентації, виставку стендів, газет, що відображають хід та результати практики. Керівники практики від університету та баз практики підводять підсумки роботи студентів, оголошують оцінки, а також зауваження та побажання.

Студент, який не проходив практику або робота якого під час практики визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчального плану даного семестру. За рішенням дирекції інституту йому може бути надана можливість повторного проходження практики.

Із студентів, що проходять практику в одній школі, керівником практики від університету призначається *староста* групи. В обов'язки старости входить здійснення загальної організації роботи студентів групи, узгодження взаємодії студентів та керівників практики, виконання доручень керівників практики, ведення обліку відвідування студентами практики.

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИКАНТІВ

1. Участь у настановній конференції з виробничої педагогічної практики.
2. Вивчення вимог навчальної програми до змісту виробничої педагогічної практики і укладання індивідуального плану виконання програми.
3. Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку школи, розкладом уроків, режимом дня учнів.
4. Вивчення питань організації навчально-виховного процесу в школі, основних напрямів її роботи.

5. Ознайомлення з навчальними програмами із зарубіжної літератури.
6. Ознайомлення зі змістом, призначенням та правилами заповнення шкільної педагогічної документації (календарно-тематичного плану, плану виховної роботи класного керівника, журналу класу, щоденників учнів тощо).
7. Ознайомлення з обладнанням та навчально-методичним забезпеченням класу, кабінету, у якому проходить практика.
8. Здійснення допомоги вчителю у виготовленні дидактичних матеріалів до уроків, у проведенні виховних заходів, надання індивідуальної допомоги учням.
9. Складання планів-конспектів пробних та залікового уроків.
10. Самостійне проведення пробних та залікового уроків.
11. Проведення самоаналізу та самодіагностики залікового уроку, заповнення діагностичної карти самоаналізу уроку.
12. Укладання звітної документації з виробничої педагогічної практики.
13. Участь у звітній конференції з виробничої педагогічної практики.

ЕТАПИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

| Етапи | Завдання етапів |
|-------------|--|
| Підготовчий | Ознайомлення з програмою практики та вимогами щодо оформлення її результатів. Вирішення організаційних питань. |
| Робочий | Знайомство з умовами та базою проходження практики. Виконання програми практики. |
| Підсумковий | Підготовка звіту з практики. Підведення підсумків практики. Презентація результатів практики. |

Підготовчий етап практики включає в себе вирішення всіх організаційних питань. На цьому етапі представники баз практики знайомляться з її програмою, узгоджують з керівниками практики від університету вимоги до діяльності студентів, режиму роботи, форм звітності. Проводиться настановна конференція, на якій присутні студенти, керівники практики від університету та баз практики. Студенти ознайомлюються з завданнями та програмою практики, зразками оформлення звітної документації.

Робочий етап практики включає ознайомлення студентів з базами практики, складання кожним практикантом індивідуального плану роботи, практичну діяльність відповідно до плану, планування, підготовку та проведення пробних уроків, консультації з керівниками практики. Протягом робочого етапу студент виконує основні завдання практики, аналізує та обговорює з керівниками практики отримані результати, визначає тему свого виступу на підсумковій конференції.

Підсумковий етап практики включає оформлення студентом звітної документації з практики, отримання письмової характеристики (відгуку) з місця проходження практики, в яку вноситься оцінка роботи практиканта. Всі звітні матеріали здаються для здійснення контролю керівникові практики від університету. Завершує практику *звітна конференція*, на якій студенти звітуються про виконання програми практики. Студенти готують виступи, презентації, виставку стендів, газет, що відображають хід та результати практики. Керівники практики від університету та баз практики підводять підсумки роботи студентів, оголошують оцінки, а також зауваження та побажання.

І. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

ПРЕДМЕТ ПРАКТИКИ: теорія і методика навчання зарубіжної літератури в 5-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів

| Кількісні показники | Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень | Характеристика практик |
|--|---|--|
| <p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Кількість змістових модулів: <i>2 модуль</i></p> <p>Загальний обсяг: <i>72 год.</i></p> <p>Кількість тижневих годин: <i>30 год.</i></p> | <p>напрямок підготовки 6.020303 Філологія (англійська) 6.020303 Філологія (мова і література німецька) 6.020303 Філологія (мова і література іспанська) 6.020303 Філологія (мова і література італійська) 6.020303 Філологія (мова і література французька) 6.020303 Філологія (мова і література китайська) 6.020303 Філологія (мова і література японська)</p> <p>галузь знань <i>0203 " Гуманітарні науки "</i></p> <p>рівень: перший (бакалаврський)</p> | <p>Виробнича / педагогічна практика</p> <p>Рік підготовки: <i>IV</i> Семестри: <i>7.</i></p> <p>Настановна конференція: <i>2 год.</i> Проходження практики: <i>40 год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>30 год.</i></p> <p>Підсумковий контроль: <i>Залік (захист результатів практики) – 2 год.</i></p> |

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- проходження практики (П);
- самостійна робота (СР);
- настановна конференція (НК).

| № з/п | Назви розділів проходження практики | Разом | Кількість годин | | |
|---|---|-------|-----------------|----|----|
| | | | П | СР | НК |
| Змістовий модуль I | | | | | |
| Теорія і методика навчання зарубіжної літератури в 5-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів | | | | | |
| | Організація проходження практики | | 4 | | 2 |
| | Вивчення змісту та організації роботи ЗНЗ | | 12 | 2 | |
| Змістовий модуль II | | | | | |
| Теорія і методика навчання зарубіжної літератури в 5-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів | | | | | |
| | Підготовка до проведення тренувальних і контрольних занять | | 16 | 28 | |
| | Проведення тренувальних і контрольних занять | 315 | 6 | - | |
| | Оформлення навчальної документації з практики. Участь у звітній конференції | | 2 | | 2 |
| Разом за навчальним планом: | | 72 | 40 | 30 | 2 |

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I

*Теорія і методика навчання зарубіжної літератури в 5-11 класах
загальноосвітніх навчальних закладів*

**Професійно-педагогічні компетентності, якими мають оволодіти студенти під час
виробничої педагогічної практики:**

I. Прогнозувально-проективні компетентності:

1) *Уміння самостійно планувати та здійснювати підготовку уроків різних типів:* уміння визначати тему уроку згідно з навчальною програмою та встановлювати її місце в системі і структурі навчальної дисципліни «Світова література»; уміння чітко визначати мету уроку (навчальну, розвивальну, виховну) та обирати доцільний тип уроку; уміння обирати оптимальну, логічну, гнучку, хронологічно виправдану структуру уроку, що відповідає темі, меті, типу уроку та віковим психологічним особливостям учнів; уміння працювати з різними джерелами інформації; уміння переробляти інформацію відповідно до цілей і завдань уроку; уміння здійснювати доцільний відбір навчального матеріалу з теми уроку (відбір змісту й обсягу знань з теми уроку, підбір до кожного питання доцільних фактів і прикладів тощо); уміння відбирати та створювати необхідні засоби навчання та наочні посібники (дидактичний матеріал, таблиці, схеми, малюнки тощо); уміння складати план-конспект уроку з визначенням теми, мети, типу, обладнання, плану, послідовністю основних етапів уроку, розподілом часу, фіксацією змісту уроку; уміння прогнозувати очікуваний результат уроку.

2) *Уміння самостійно планувати та організовувати виховні заходи літературно-музичного змісту:* уміння визначати форму, тему та мету виховного заходу з урахуванням інтересів та вікових особливостей учнів; уміння творчо моделювати структуру (сценарій) виховного заходу; уміння добирати та створювати необхідне обладнання (малюнки, дидактичний матеріал, фотоматеріал, декорації, костюми тощо); уміння залучати учнів до підготовки виховного заходу, розподіляти ролі виконавців певних справ чи їх окремих ділянок (частин) з урахуванням інтересів, можливостей, здібностей; уміння підтримувати та розвивати ініціативу учнів; уміння прогнозувати очікуваний результат виховного заходу.

II. Операційні компетентності.

1) *Уміння самостійно проводити уроки різних типів:* уміння дотримуватись основних загальнопедагогічних вимог щодо уроку (санітарно-гігієнічних, дидактичних, виховних, психофізіологічних тощо); уміння реалізовувати на уроці основні дидактичні принципи (гуманізму, науковості, зв'язку з життям, доступності, систематичності та послідовності, наочності, індивідуального підходу, диференціації, емоційності, міцності засвоєння знань, умінь, навичок, взаємопов'язаного вивчення української та зарубіжної літератур тощо); уміння раціонально та ефективно використовувати на уроці методи, прийоми та засоби навчання й виховання; уміння ефективно організовувати власну діяльність та навчально-пізнавальну діяльність учнів; уміння доступно, лаконічно й виразно формулювати питання; уміння ефективно використовувати технічні засоби навчання; уміння при необхідності оперативно змінювати логіку і спосіб викладу матеріалу; уміння застосовувати інноваційні технології навчання (технологію розвитку творчої особистості, проектну технологію, технологію «створення ситуації успіху» та ін.); уміння використовувати методи та прийоми активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів (створення проблемних ситуацій, організація самостійної пізнавальної діяльності тощо); уміння оптимально розподіляти час; уміння ефективно використовувати мимовільну та довільну увагу учнів; уміння використовувати прийоми для активізації різних видів пам'яті (образної, словесної, слухової, механічної, емоційної) та видів запам'ятовування; володіння механізмами творчої діяльності при проведенні уроків;

уміння виокремлювати проблемні педагогічні ситуації, перетворювати їх на педагогічні задачі, аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення; уміння аналізувати та оцінювати роботу учнів на уроці; уміння забезпечувати цілісність та логічну завершеність уроку.

2) *Уміння самостійно проводити виховні заходи:* уміння реалізовувати основні принципи виховання (народності, гуманності, демократичності, природовідповідності, індивідуальності, єдності виховання та життєдіяльності, опори на позитивне тощо); уміння раціонально та ефективно використовувати методи, прийоми, засоби виховання; володіння механізмами творчої діяльності; уміння забезпечувати цілісність та логічну завершеність виховних заходів.

III. Комунікативні компетентності: уміння реалізовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в процесі педагогічного спілкування; розвинуте літературне усне і писемне, монологічне й діалогічне мовлення; володіння педагогічним тактом, нормами педагогічної етики; уміння розподіляти та концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації; уміння активного слухання.

IV. Рефлексивні компетентності: уміння проводити аналіз та самоаналіз уроку й виховних заходів; уміння здійснювати якісну та адекватну самодіагностику та самооцінку; уміння здійснювати саморегуляцію та самокорекцію; уміння прогнозувати свій подальший професійний розвиток.

Підготовчий етап практики

Змістовий модуль II

Теорія і методика навчання зарубіжної літератури в 5-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів

Робочий етап практики

Методичні рекомендації для підготовки уроку

1. Ознайомтеся з навчальною програмою із зарубіжної літератури, зі змістом відповідного розділу теми, з'ясуйте їх зв'язок з іншими темами.
2. Визначте місце конкретної теми уроку в системі й структурі навчальної дисципліни.
3. Проаналізуйте виклад обраної теми в підручнику відповідно до вимог програми.
4. Опрацюйте методичну літературу щодо оптимізації навчально-виховного процесу в ході опрацювання конкретного навчального матеріалу.
5. Доберіть додатковий навчальний матеріал з потрібної теми.
6. Чітко визначте мету і завдання уроку.
7. Чітко визначте тип і структуру уроку.
8. Заздалегідь прийдіть у клас, де будете проводити урок, і познайомтеся з учнями.
9. Доберіть ефективні, на вашу думку, для вивчення обраної теми методи навчання.
10. Доберіть необхідні засоби навчання (дидактичний матеріал, таблиці та ін.).
11. Зіставте обрані методи, прийоми, засоби навчання з власними можливостями та можливостями учнів.
12. З'ясуйте значення маловідомих для учнів слів і підготуйтеся до їх пояснення.
13. Складіть план-конспект уроку, у якому визначте тему, мету (дидактичну, розвивальну, виховну), виділіть структурні компоненти відповідно до обраного типу.
14. План треба складати повний, з достатнім розкриттям змісту і ходу уроку, з повним методичним забезпеченням.

17. Доберіть і зафіксуйте додатковий матеріал (жарти, загадки, матеріали для гри та ін.).
18. Продумайте прийоми використання наочних посібників, підготувавши необхідні пристрої.
19. На урок вдягніться просто й елегантно, щоб вам було зручно, а учнів ваша зовнішність не відволікала від навчального матеріалу.
20. Вголос, перед дзеркалом (з використанням магнітофону) продекламуйте вірш, якщо це передбачено планом уроку.
21. Будьте готові до непередбаченого «руйнування» вашого плану. Продумайте додатковий варіант.

Підсумковий етап практики

Звітна документація практиканта, яку він здає на кафедру світової літератури

1. **Щоденник виробничої педагогічної практики**, який відображає роботу студента за весь період практики та містить такі розділи:
 - відомості про середній загальноосвітній навчальний заклад, у якому проходить практика;
 - індивідуальний план роботи студента-практиканта;
 - спостереження та аналіз 3 уроків із світової літератури досвідчених учителів, які відвідав студент (зразок оформлення та структура додається).
2. **Плани-конспекти одного пробного та одного залікового уроків із світової літератури**, що проводив студент (методичні рекомендації щодо підготовки до уроку, орієнтовна схема плану-конспекту та план-конспект уроку додаються).
3. **Діагностична карта самоаналізу одного залікового уроку**, заповнена та підписана студентом (схема додається).
4. **Діагностична карта експертної оцінки одного залікового уроку**, заповнена та підписана керівником від бази практики (вчителем-методистом) (схема додається).
5. **Відгук керівника від бази практики** (з рекомендованою оцінкою та печаткою навчального закладу).
6. **Звіт-самоаналіз студента-практиканта**, підписаний студентом (орієнтована схема додається).
7. **Презентація (фотоматеріали)** проведення уроків.

УСІ ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ ПОДАЮТЬСЯ В ПАПЦІ, що має назву «Документація виробничої педагогічної практики». Зразки оформлення звітної документації додаються.

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ практикантів

Навчальні досягнення студентів із виробничої педагогічної практики оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 1, табл. 2.

Таблиця 1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

| Види робіт | Кількість балів |
|------------|-----------------|
|------------|-----------------|

| | |
|---|-------------|
| Систематичне ведення щоденника навчально-виробничої педагогічної практики | 10 |
| Конспекти відвіданих уроків із світової літератури, проведених учителями | 30 |
| Проведення одного пробного уроку із зарубіжної літератури | 10 |
| Проведення одного залікового уроку із зарубіжної літератури | 10 |
| Заповнення діагностичної карти самоаналізу залікового уроку | 10 |
| Наявність діагностичної карти експертної оцінки залікового уроку | 10 |
| Наявність позитивного відгуку керівника від бази практики | 20 |
| Наявність фотоматеріалів | 5 |
| Звіт-самоаналіз з практики | 20 |
| Своєчасне оформлення та здача документації | 5 |
| Участь у настановній та звітній конференціях | 5 |
| Усього | 155 |
| Коефіцієнт розрахунку | 1,55 |

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.
➤ **Методи письмового контролю:** заповнення звітної документації, складання плану-конспекту уроку.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Максимальну кількість балів **155**, набрану бакалавром, за допомогою коефіцієнта **1,55** переводимо в рейтингові показники успішності (до 100 балів), а потім в оцінку за шкалою ECTS.

Таблиця 2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

| Рейтингова оцінка | Оцінка за стобальною шкалою | Значення оцінки |
|-------------------|-----------------------------|--|
| A | 90-100 | Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками |
| B | 82-89 | Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок |
| C | 75-81 | Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок |
| D | 69-74 | Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності |

| | | |
|-----------|--------------|---|
| Е | 60-68 | Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) |
| FX | 35-59 | Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання |
| F | 1-34 | Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни |

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (зі змінами 2017 р.) [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
2. Зарубіжна література. Рівень стандарту. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
3. Зарубіжна література. Академічний рівень. 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
4. Зарубіжна література. Профільний рівень 10-11 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
5. Зарубіжна література. 10–12 класи: Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Природничо-математичний, технологічний напрями / Кер. авт. колективу Ю.І.Ковбасенко. – К.: Грамота, 2009. — 52 с.
6. Ковбасенко Ю.І. та ін. Зарубіжна література. 10–12 класи: Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Суспільно-гуманітарний, художньо-естетичний, філологічний та спортивний напрями / Ковбасенко Ю.І., Гребницький Г.М., Недайнова Т.Б., Бітківська Г.В., Баліна К.Н., Тригуб І.А., Покатілова О.О. — К.: Грамота, 2009. — 56 с.
7. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник для студентів філологів. – К.: Ленвіт, 2000. – 300 с.
8. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За редакцією Н. Й. Волошиної – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Підручник. – К.: Вища шк., 2007. – 415 с.

Додаткова

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология: Учебник для высшей школы. 2-е изд. – М.: Академический Проект, 2001. – 704 с.
2. Анісімова, Л.В. Теорія читацького відгуку в американському літературознавстві 60–80-х років ХХ ст. (генезис, структура, функціонування): автореферат ... канд. філол. наук. Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5476>
3. Асмус В. Ф. Чтение как труд и творчество // Вопросы теории и истории эстетики. Сб. статей. – М.: Искусство, 1968. – 654 с.
4. Бадмаев Б. Ц. Психология в работе учителя: В 2 кн. – М.: Гуманит изд. центр «ВЛАДОС», 2000. – Кн. 1: Практическое пособие по теории развития, обучения и воспитания. – 232 с.
5. Бандура О. М. Вивчення елементів теорії літератури у 9-11 класах: Посібник для

вчителя. – К.: Рад. школа, 1989. – 160 с.

6. Бітківська Г.В. Особливості вивчення літератури середніх віків у загальноосвітніх навчальних закладах / Г.В. Бітківська // Викладання зарубіжної літератури: проблеми та досягнення. Султанівські читання: Збірник статей. — Івано-Франківськ, 2010. Випуск І. — С. 10–13. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/8314>
7. Бітківська Г.В. Формування літературознавчих понять в учнів 5-7 класів на уроках зарубіжної літератури: автореферат ... канд. пед. наук. Київ: Ін-т педагогіки АПН України, 2007. 20 с.
8. Богданова О.Ю. и др. Методика преподавания литературы: Уч. для студентов пед. вузов / О.Ю.Богданова, С.А.Леонов, В.Ф.Чертов; Под ред. О.Ю. Богдановой. М.: Изд. центр «Академия», 1999. – 400 с.
9. Браже Т.Г. Целостное изучение эпического произведения в школе: Изд. второе, перераб. – СПб.: Фирма «Глагол», 2000. – 272 с.
10. Ващенко Г.Г. Загальні методи навчання: Підр. для педагогів. – К.: Українська видавнича спілка, 1997. – 410 с.
11. Вишницька, Ю.В. Міфологічні сценарії в сучасному художньому і публіцистичному дискурсах: монографія. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/17104>
12. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. – К.: Рад. школа, 1985. – 104 с.
13. Волошина Н.Й. Про державні стандарти базової і повної середньої освіти учнів з української і зарубіжної літератур // Зб. матеріалів міжнар. конф. “Літературний дискурс: генезис, рецепція, інтерпретація (літературознавчий, культурологічний і методичний аспекти)” / За ред. Ю.І.Ковбасенка. – К.: УАВЗЛ, 2003. – С. 25 – 29.
14. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник/ За наук. ред. О.Галича. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
15. Галузинський І.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К.: Вища школа, 1995. – 244 с.
16. Гальчук, О. В. «...Не минає міт!»: Античний текст у поетичному просторі українського модернізму 1920-1930-х років: монографія. Чернівці: Книги-XXI, 2013. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7192>
17. Гуковский Г.А. Изучение литературного произведения в школе: Методологические очерки о методике. – М., Л.: Просвещение, 1966. – 226 с.
18. Динниченко Т.А. Типологія форм інтертекстуальності у французькій модерністській прозі (на матеріалі творів Андре Жіда): автореферат ... канд. філол. наук. Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2016. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/18252>
19. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник. Автори-укладачі О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н, 2002. – 135с.
20. Ковбасенко, Ю.І. Нова парадигма літературної освіти в Україні крізь призму SWOT-аналізу // П'яті Волошинські читання “Творча майстерня Ніли Волошиної у перспективі філологічного простору Нової української школи” : Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. 22–25 червня 2017 року. – Миколаїв, 2017. – С. 63–67. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19860>
21. Ковбасенко, Ю.І. Поглиблене вивчення літератури і тести поглибленого рівня: освіта для еліти? // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Випуск 140. – 2016. – С. 233-238 (140). С. 233-238. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/17631>
22. Ковбасенко, Ю.І. Профілізація чи профанізація освіти? // Освітня політика. 2014. С. 1-10. <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6202>
23. Ліхоманова, Н. О. Постмодерністська рецепція міфу (на матеріалі європейського романного досвіду XX ст.) 2001 <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7455>

24. Тверітінова, Т. І. *Мифологизация "маленького человека" в творчестве Н.В. Гоголя* // Manuscript. Класична спадщина і сучасний літературний процес. 2016 (2). С. 32-38.
<http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14837>
25. Шовкопляс, Г. Є. Використання матеріалів спогадів і мемуарів під час вивчення біографії письменника // Українська мова й література в школах України. 2016. № 7-8). С. 36-43 <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/17460>

Інтернетні джерела (електронні бібліотеки)

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): **<http://ae-lib.narod.ru>**
2. Електронна бібліотека «Джерело»: **<http://ukrlib.com>**
3. Бібліотека українського центру: **<http://ukrcenter.com>**
4. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: **<http://chl.kiev.ua>**
5. Бібліотека кошового писаря (твори українських письменників XIX і XX століття) [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: <http://www.pysar.net>.
6. [Diasporiana.org.ua](http://diasporiana.org.ua). (художні і літературознавчі тексти діаспори) - Режим доступу: <http://diasporiana.org.ua/>
7. Клуб поезії (українська і світова поезія) [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: <http://www.poetryclub.com.ua>.
8. Поетика (українська і світова поезія, фольклорні тексти) [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: <http://poetry.uazone.net>.
9. Ізборник (давня українська літератури, літературознавчі тексти) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua>.
10. Exlibris (українські художня література, публіцистика) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://exlibris.org.ua>.

Додатки

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки папки

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра світової літератури

**ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТА
IV КУРСУ _____ ГРУПИ _____
НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ _____**

ПІБ _____

**Практика проходила у СЗШ № _____ м. Києва
з _____ по _____**

Керівник практики від кафедри світової літератури

ПІБ _____

Додаток 2

Зразок оформлення відомостей про ЗНЗ

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЗНЗ № _____ м.Києва

Адреса ЗНЗ № _____

Телефон _____

Директор школи _____

Заступник директора з навчально-виховної
роботи _____

Вчитель-методист (керівник від бази праки) _____

Розклад дзвінків:

Додаток 3

Зразок оформлення індивідуального плану

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ ПРАКТИКАНТА

(складається на основі розділів «Мета та завдання практики» та «Зміст діяльності студентів-практикантів»)

1. Вивчити вимоги навчальної програми до змісту навчально-виробничої педагогічної практики та скласти індивідуальний план роботи.
2. Ознайомитись з правилами внутрішнього розпорядку школи, розкладом уроків, режимом дня учнів.

3. Вивчити питання організації навчально-виховного процесу в школі, основні напрями її роботи і т.д.

Додаток 4

Зразок оформлення сторінки спостереження та аналізу
уроків вчителів (орієнтовно 2 -4 с.)

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА АНАЛІЗУ ВІДВІДАНОГО УРОКУ

Загальні відомості про урок

Дата _____ Предмет _____ Клас _____

Учитель _____

Тема уроку _____

Мета уроку: дидактична _____

виховна _____

розвивальна _____

Тип уроку _____

ХІД ТА ЗМІСТ УРОКУ

1. **Початок уроку:** своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту, налаштування учнів на роботу, організація уваги і готовності учнів до роботи, наявність необхідного обладнання (крейда, ручки, зошити, підручники, наочні посібники та ін.).

2. **Санітарно-гігієнічні умови проведення уроку:** дотримання гігієнічних вимог (повітряного, теплового, світлового режимів тощо).

3. **Дотримання загальнопедагогічних вимог щодо уроку:** дидактичних, виховних, розвивальних, психолого-фізіологічних тощо.

4. **Тип і структура уроку:** доцільність обраного типу уроку з погляду вивчення теми, відповідність компонентів уроку обраному типу, логічність та послідовність окремих етапів уроку, розподіл часу на уроці, психолого-педагогічне забезпечення цілісності та завершеності уроку.

5. **Зміст уроку :** відповідність теми уроку навчальній програмі; наявність чіткого, логічного плану уроку; зв'язок уроку з попереднім та наступним навчальним матеріалом, життям і досвідом учнів; доцільний відбір навчального матеріалу; актуалізація опорних знань учнів.

6. **Реалізація на уроці основних дидактичних принципів навчання** (науковості, наочності, зв'язку навчання з життям, систематичності та послідовності, доступності, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, диференціації, міцності засвоєння знань, умінь, навичок, емоційності навчання та ін.).

7. **Рациональність і ефективність використання різноманітних методів та прийомів навчання** (за джерелом знань (словесні, наочні, практичні), за характером логіки пізнання (аналітичні, синтетичні, аналітико-синтетичні, індуктивні, дедуктивні, індуктивно-дедуктивні), за рівнем самостійної розумової діяльності (проблемний виклад, проблемні ситуації, частково-пошуковий метод, дослідний метод).

8. **Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів** (індивідуальної, парної, групової, колективної, усної, письмової тощо).

9. **Рациональність та ефективність засобів навчання** (слово вчителя, підручники, навчальні посібники, різні види наочності тощо).

10. **Особливості розумової діяльності учнів на уроці:** а) формування уваги: співвідношення мимовільної і довільної уваги; б) місце пам'яті у розумовій діяльності учнів; навчання школярів методам і прийомам запам'ятання; використання прийомів для активізації різних видів пам'яті (образної, словесно-звукової, емоційної, механічної) та видів запам'ятання.

11. Формування пізнавального інтересу учнів на уроці : створення проблемних ситуацій, пізнавальні ігри, використання творів мистецтва і літератури, порівняння і аналогії, навчальні дискусії, ефект здивування, емоційність тощо.

12. Реалізація на уроці основних складових виховання (розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного, екологічного, правового).

13. Раціональність та ефективність методів і прийомів контролю знань, умінь, навичок (усна перевірка, письмова перевірка, тестова перевірка, практична перевірка тощо).

14. Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів (відповідно до критеріїв оцінювання з навчального предмету за 12-бальною системою).

15. Поведінка вчителя на уроці: вміння організувати учнів на навчальну діяльність, забезпечити трудову дисципліну; уміння розподіляти та концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації; уміння активного слухання; комунікативні вміння; володіння педагогічним тактом; володіння педагогічною технікою; культура педагогічного спілкування; толерантність; культура педагогічного мовлення; темп роботи; стиль і тон роботи (жвавий, рішучий, повільний, байдужий); спостережливість, винахідливість, емоційність.

16. Завершення уроку: підсумок уроку, мотивоване виставлення оцінок, повідомлення домашнього завдання, проведення інструктажу щодо його виконання, запис на дошці та учнями у щоденниках.

17. Результат уроку: досягнення мети; виконання плану уроку; якість знань, умінь і навичок учнів; освітнє, виховне, розвивальне значення уроку.

Додаток 5

Орієнтовний зразок оформлення плану-конспекту уроку (на прикладі комбінованого уроку)

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКУ зі світової літератури

студента(ки) IV курсу _____ групи _____

ПІБ _____

КЛАС: _____

ТЕМА УРОКУ: _____

Мета уроку: дидактична _____

виховна _____

розвивальна _____

Тип уроку: _____

Обладнання уроку: _____

ХІД УРОКУ

(із зазначенням усіх структурних компонентів уроку відповідно до типу уроку, детальним змістом кожного етапу, орієнтовним розподілом часу).

1. *Організаційний момент уроку* (коротко зміст етапу, тривалість).

2. *Перевірка домашнього завдання* (детально описати завдання, питання, вправи для перевірки, види перевірки (наприклад, усне індивідуальне опитування, усне фронтальне опитування, комбінована перевірка, письмова перевірка, тестова перевірка тощо; тривалість етапу).

3. *Повідомлення теми, мети уроку, мотивація навчальної діяльності учнів* (зміст етапу, прийоми повідомлення, тривалість).

4. *Актуалізація опорних знань учнів* (метод актуалізації (наприклад, бесіда), питання, завдання для актуалізації опорних знань учнів, тривалість етапу).

5. *Вивчення нового матеріалу* (чітко і логічно визначити план вивчення, детально розкрити зміст кожного пункту, методи навчання (бесіда, розповідь, пояснення та ін.), види навчально-пізнавальної діяльності учнів, тривалість етапу).
2. *Виконання вправ на формування практичних умінь і навичок* (детально зазначити зміст вправ, № за підручником, послідовність, орієнтований термін виконання).
3. *Узагальнення і систематизація знань щодо вивченого матеріалу* (детально зазначити завдання, питання, вправи для узагальнення та систематизації, тривалість етапу).
4. *Підсумки уроку* (короткий висновок, мотивоване виставлення та оголошення оцінок).
5. *Домашнє завдання* (зміст домашнього завдання (№ вправи, сторінки тексту та ін.).
Погоджено: ПІБ вчителя-методиста, дата, підпис

Орієнтовний зразок плану-конспекту уроку (на прикладі комбінованого уроку)

Тема уроку. Джон Рональд Толкін. Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори. Поняття про фентезі.

Мета: *формувати поняття* про літературу фентезі, вчити розповідати про Толкіна як основоположника літератури фентезі, дати відомості про історію створення трилогії „Володар кілець”, допомогти опанувати основний сенс твору, вчити характеризувати головних героїв, читати уривки з казки „Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори”; *розвивати* навички вибіркового читання, вміння стисло переказувати прочитане, вміння досліджувати елементи чарівної казки у тексті; *виховувати* кмітливість, вірність даному слову.

Література: Денисова Т.Н., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література: Читанка-підручник для 5-6 класів. – 2-ге вид. – К.: Освіта, 1998. – С.175 – 188.

Хід уроку

1. Повідомлення теми, мети уроку.
2. Робота з підручником. Читання статті „Із дитячої літератури ХХ століття. Фентезі”.
3. Словникова робота.

Містика – вторгнення потойбічного світу в реальне життя.

Магія – чудеса за допомогою заклинань ...

Чаклунство –

4. Усвідомлення прочитаного. Робота біля дошки. Викликаються троє учнів, для кожного завдання (учні стежать, хто виконає швидше):

А) доповни перелік чарівних предметів, які згадуються в казках: чоботи-скороходи, килим-літак, чарівне люстерко... (Для довідки: наливне яблучко, чарівний клубочок, меч-кладенець, скатертина-самобранка, чарівний млинок, чарівний горщик тощо);

Б) допиши: найголовніший казковий конфлікт -;

В) фентезі – це різновид фантастичної літератури, в якій головне місце займає

4. Слово вчителя про Толкіна.

— Джон Рональд Толкін – відомий англійський письменник, автор захоплюючих історій про вигаданих істот: гобітів, гномів, гоблінів, тролів. Дехто з них уже існував у англійському фольклорі, а декого вигадав Толкін, наприклад, гобітів. Він поєднав два слова: *англ. hoto – людина і rabbit – кролик*. На дошці записані ці два слова. Утворіть з них слово „гобіт”. (Робота на дошці і запис етимології слова в зошити).

Толкін відомий далеко за межами своєї країни як автор знаменитої трилогії (три романи, об’єднані тематикою, сюжетом і героями) „Володар кілець”, а розпочалось все із казки „Гобіт, або туди й назад”, уривок з якої ви читали на сьогодні. Головний герой - Більбо Злоткінс, маленький чоловічок з кошлатими пухнастими ніжками, якому гноми запропонували вирушити в далеку мандрівку за скарбами, які колись належали

їм. І, як не дивно, обставини склались так, що Більбо таки пішов, навіть побіг у цю мандрівку, сповнену небезпечних зустрічей і пригод.

5. Вправи на розвиток логічного мислення. Тестування.

1) Більбо Злоткінса мали за поважну людину, бо:

- А) він був багатий;
- Б) не вплутувався ні в які пригоди...;
- В) відповідав на всі питання.

2) Скільки гномів прийшло до Більбо:

- А) 2;
- Б) 13;
- В) 9.

3) В дорозі Більбо і гноми не зустріли:

- А) тролів;
- Б) гоблінів;
- В) Гам-гама.

6. Стислий переказ уривка за планом:

- У печері Більбо.
- Записка гномів.
- Пригода з тролями.
- У печері гоблінів.
- Дивна знахідка (розповідь учителя).
- Гра в загадки з Гам-гамом.
- Дракон Смауг та золота чаша.

Для довідки: Орієнтовний стислий переказ *«Дивна знахідка»*.

Коли гномів і Більбо захопили в полон гобліни, їм прийшов на порятунок Гандальф. Товариству вдалося звільнитися, але не на довго. Щоб швидше втікати, гноми несли гобіта, який не міг бігти так швидко, як інші. Проте гобліни були спритніші за гномів, і знову наздогнали їх і схопили. В цей час Більбо впав і знепритомнів, а коли отямився, то відчув жах, бо нічого не бачив і не чув. Тільки уяв'їть собі, як було моторошно маленькому гобіту. Проте в нього вистачило сил і рішучості зважитись повзти кудись вперед, абсолютно не уявляючи куди. І ось, коли він повз по коридору, його пальці відчули щось кругле і холодне – металеве кілечко. Більбо сунув знахідку в кишеню, так, про всяк випадок (звідки йому було знати, що це за кілечко і яка з нього може бути користь).

7. Дослідження елементів чарівної казки у тексті Толкіна.

А) *Актуалізація опорних знань*.

- Згадайте, які ознаки має чарівна казка? (Випробування або подвиг головного героя, чіткий поділ героїв на добрих і злих, використання чарівних предметів, помічник-чарівник тощо).

Б) *Бесіда*: Які вигадані герої діють у казці Толкіна? Зачитайте їхні описи.

Хто допомагає Більбо і гномам? Які чудеса робить Гандальф? Чи використовують герої предмети, які мають чарівні властивості? Яка мета мандрівки за Імлисті гори? Який головний конфлікт твору? (У казці Толкіна діють гобіт (опис за вказаною хрест. – с.176), гноми (с. 177), тролі (с. 179), гобліни (с.182-183), Гам-гам (с.184), дракон (с. 186-187). У народних казках ми вже зустрічали гномів, тролів, драконів; гобіти, гобліни, Гам-гам – витвір фантазії Толкіна. За традицією народної казки у Більбо і гномів є помічник – це маг Гандальф. Він вміє дуже швидко пересуватися, гасити і піднімати догори полум'я, передбачати події тощо. У творі Толкіна, крім кілечка, чарівні властивості має ельфійська зброя. Ці речі дуже допомогли нашим шукачам пригод. Хоча вони вирушили здобути золото, проте це не звичайне викрадання, а відновлення справедливості, бо воно і інші коштовні вироби колись належали гномам. Більбо каже: „Сюди нас привело не тільки золото! Ми йшли по горах і попід горами, пливли під водою, і це заради ПОМСТИ”. Таким чином, головний конфлікт твору традиційний – боротьба Добра і Зла, і, як завжди в

казках, Добро перемагає. Проте шлях до цієї перемоги довгий і, щоб перемогти, герой долає не лише зовнішнє зло, втілене у фантастичних істотах, а й у самому собі (Більбо коштує великих зусиль віддати коштовний камінь, розповісти правду про кільце). І це вже ознака літератури фентезі.

В) Порівняння гобітів і гоблінів.

- Давайте поміркуємо, чому гобіт уособлює добрі сили, а гобліни – злі?

Зачитування описів. „У норі під землею жив собі гобіт. Не в брудній загидженій мокрій норі, де повно дохлих червів і тхне багном, але й не в сухій та голій піщаній печері-вигрібанці, де ані сісти, ані попоїсти. Була то гобітівська нора, а де гобіти, там і затишок (с.175). Гобіти менші на зріст за гномів, і в них не буває борід, а гноми, як відомо, всі бородані. Чарувати вони якщо і вміють. То небагато; відомі їм тільки найпростіші буденні чари. Вони люблять, коли в них кружляться животики; а вдязі віддають перевагу яскравим кольорам (здебільшого зеленому й жовтому); взуття не носять, бо мають природні товсті шкіряні підошви і брунатну теплу й густу на ногах вовну, що кучерявиться так само, як і чубчик у них на голові; мають іще довгі вправні пальці й добродушні обличчя. Сміються гобіти глибоким оксамитовим сміхом, надто коли пообідають добре, а пообідати вони примудряються двічі на день” (с.176).

„Треба знати, що гобліни жорстокі, лукаві, з лихим серцем. Вони не виготовляють хороших речей, а все щось хитромудре. Всі гобліни брудні, неохайні. Молотки, сокири, мечі, кинджали, кайла, а також знаряддя для тортур – все це у них виходить дуже добре. А то вони ще змушують усякий інший люд виробляти задумані гоблінівським розумом речі. Дуже ймовірно, що саме гобліни попридумували всю ту машинерію, яка віддавна баламутить світ – особливо ж вигадливі засоби вбивати багато людності разом. Особливого зла на гномів вони не мали – не більше ніж на все інше та на всіх інших; найдужче лютило їх усе порядне й щасливе” (с.182 -183).

Позиції для порівняння:

- Зовнішність (маленькі – велетенські, здоровезні, бридезні);
- Характер (добродушні, люблять затишок – жорстокі, лукаві, з лихим серцем);
- Рід занять (приймають гостей, люблять попоїсти – „найдужче лютило їх усе порядне й щасливе”);
- Мова (чемна, ввічлива – „зойки і скигління, квакання, лопотіння й лепетання, вищання, гарчання та прокльони”).

Висновок: протиставлення доброго і злого здійснюється по всіх позиціях. Автор застосовує всі засоби, щоб викликати симпатію до гобітів і осуд гоблінів.

8. Підсумок уроку.

Бесіда за запитаннями: Ще перед мандрівкою за Імлисті гори автор натякнув, що Більбо „може й утратив повагу своїх сусідів, зате здобув... ну та ви побачите самі, здобув він що-небудь урешті чи ні”. Що здобув наш крихтний чоловічок? (кільце, деякий скарб, дружбу гномів, добру й недобру заздрість інших гобітів...) А що зрозумів читач? (Від найменшого учасника мандрівки залежав її успіх. Своє важливе поле діяльності є в кожній людині, незалежно від її розмірів і умінь).

9. Домашнє завдання. Читати за підручником с. 270–280.

Додаток 6

Зразок оформлення діагностичної карти самоаналізу уроку

ДІАГНОСТИЧНА КАРТА САМОАНАЛІЗУ ЗАЛІКОВОГО УРОКУ

Дата ----- Предмет ----- Клас-----

Студент(ка)(ПІБ) -----Підпис студента _____

Тема уроку_____

Параметри оцінювання: 0 – показник не виявлявся, 1 – показник виявлявся епізодично та непослідовно, 2 – показник виявлявся часто, 3 – показник виявлявся систематично та в повній мірі.

| Показники | Бали (0,1,2,3) |
|---|-----------------------|
| 1. Своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту | |
| 2. Дотримання загальнопедагогічних вимог щодо уроку (гігієнічних, дидактичних, виховних, психолого-фізіологічних) | |
| 3. Відповідність типу і структури уроку темі та меті | |
| 4. Послідовність та логічність етапів уроку | |
| 5. Раціональний розподіл часу на уроці | |
| 6. Психолого-педагогічне забезпечення цілісності та завершеності уроку | |
| 7. Зв'язок уроку з попереднім та наступним навчальним матеріалом, життям і досвідом учнів | |
| 8. Доцільний відбір навчального матеріалу | |
| 9. Реалізація на уроці основних дидактичних принципів | |
| 10. Раціональне та ефективне використання методів, прийомів, засобів навчання | |
| 11. Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці | |
| 12. Формування пізнавального інтересу учнів на уроці | |
| 13. Реалізація на уроці основних складових виховання | |
| 14. Реалізація на уроці різних видів запам'ятовування | |
| 15. Врахування вікових особливостей учнів | |
| 16. Раціональне та ефективне застосування методів і прийомів контролю знань, умінь, навичок учнів | |
| 17. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці | |
| 18. Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів на уроці | |
| 19. Уміння організувати учнів на навчальну діяльність, забезпечити трудову дисципліну | |
| 20. Культура мовлення (розвиток літературного монологічного й діалогічного, усного та писемного мовлення) | |
| 21. Культура педагогічного спілкування (дотримання норм педагогічного такту та етики, толерантність) | |
| 22. Уміння розподіляти та концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації. | |
| 23. Реалізація мети та плану уроку | |
| Загальна кількість балів | |
| Самооцінка за проведення уроку (за десятибальною шкалою) | |

Зразок оформлення діагностичної карти експертної оцінки залікового уроку
ДІАГНОСТИЧНА КАРТА ЕКСПЕРТНОЇ ОЦІНКИ ЗАЛІКОВОГО УРОКУ

студента(ки)(ПІБ) _____

Дата _____ Предмет _____ Клас _____

Експерт(ПІБ) _____ Посада _____ Підпис _____

Тема уроку -----

Параметри оцінювання: 0 – показник не виявлявся, 1 – показник виявлявся епізодично та непослідовно, 2 – показник виявлявся часто, 3 – показник виявлявся систематично та в повній мірі.

| <i>Показники</i> | <i>Бали (0,1,2,3)</i> |
|---|-----------------------|
| 1. Своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту | |
| 2. Дотримання загальнопедагогічних вимог щодо уроку (гігієнічних, дидактичних, виховних, психолого-фізіологічних) | |
| 3. Відповідність типу і структури уроку темі та меті | |
| 4. Послідовність та логічність етапів уроку | |
| 5. Раціональний розподіл часу на уроці | |
| 6. Психолого-педагогічне забезпечення цілісності та завершеності уроку | |
| 7. Зв'язок уроку з попереднім та наступним навчальним матеріалом, життям і досвідом учнів | |
| 8. Доцільний відбір навчального матеріалу | |
| 9. Реалізація на уроці основних дидактичних принципів | |
| 10. Раціональне та ефективне використання методів, прийомів, засобів навчання | |
| 11. Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці | |
| 12. Формування пізнавального інтересу учнів на уроці | |
| 13. Реалізація на уроці основних складових виховання | |
| 14. Реалізація на уроці різних видів запам'ятовування | |
| 15. Врахування вікових особливостей учнів | |
| 16. Раціональне та ефективне застосування методів і прийомів контролю знань, умінь, навичок учнів | |
| 17. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці | |
| 18. Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів на уроці | |
| 19. Уміння організувати учнів на навчальну діяльність, забезпечити трудову дисципліну | |
| 20. Культура мовлення (розвиток літературного монологічного й діалогічного, усного та писемного мовлення) | |
| 21. Культура педагогічного спілкування (дотримання норм педагогічного такту та етики, толерантність) | |
| 22. Уміння розподіляти та концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації. | |
| 23. Реалізація мети та плану уроку | |
| <i>Загальна кількість балів</i> | |
| <i>Оцінка за проведений урок (за десятибальною шкалою)</i> | |

**ЗВІТ-САМОАНАЛІЗ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(ПІБ студента-практиканта)**

_____ курс _____ група

1. За період виробничої педагогічної практики мною виконані такі завдання індивідуального плану роботи:
2. За період виробничої педагогічної практики мені не вдалося виконати такі завдання індивідуального плану роботи:
3. Під час виробничої педагогічної практики мною реалізовані такі види професійної педагогічної діяльності:
4. Найбільше сприяв формуванню моєї готовності до майбутньої професійної діяльності такий практичний досвід:
5. Виробнича педагогічна практика продемонструвала недостатню сформованість у мене таких професійних умінь:
6. Виробнича педагогічна практика найбільше сприяла формуванню у мене таких професійних умінь:
7. Я оцінюю свою діяльність під час практики як:
8. Найбільше під час практики мені сподобалося:
9. Найбільше під час практики мені не сподобалося:
10. Мої пропозиції щодо вдосконалення виробничої педагогічної практики:

Дата

Підпис студента

Додаток 9

Зразок оформлення відгуку керівника від бази практики

ВІДГУК

з _____ практики
студента(ки) _____

Оцінка _____

Керівник практики
від бази практики

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце печатки
Установи